

Historien om Daniel och statsministern

Det kom ett brev till Rosenbad: "Hej statsministern! Min pappa är arbetslös. Varför får inte dom som har varit arbetslösa längst jobb först? Det är så det borde vara för det är det som är rättvisa..."

Så skrev elvaårige Daniel till Göran Persson. Med det brevet hamnade han på första sidan i DN, fick ett uppslag i Aftonbladet, en sida i Expressen, tid i morgonprogrammet i TV 2, planerades in i kommande TV-program, fick en notis i SvD, och en stort uppslagen uppföljare i DN dagen därpå om hur han beviljades ett sammanträffande med statsministern sent på eftermiddagen. Ett nödvändigt möte i ett viktigt politiskt ärende kunde klämmas in med kort varsel.

Nåväl. Det finns två tankar i den här killens brev som borde ha diskuterats i pressen om nu pressen väljer att göra så stor sak av det. Den ena är

rättvisetanken, man står i kö och expedieras i tur och ordning. Den andra är innebörden av de två små orden få och ge i arbetssammanhang. Men någon sådan diskussion förekom inte. Vad pressen gjorde var att vidarebefordra en vanföreställning och därmed i praktiken ge den sitt stöd. Pressen sanktionerade Daniels barnsliga uppfattning om rättvisa genom att återge den som vilken sanning som helst.

Där uppstår en särskild problematik. Har pressen något ansvar att föra allmänheten till rätta när allmänheten är ute och får? Kan inte pressen smälla upp en gullighet utan att kommentera själva innehållet? En elvaåring, herregud, man kan väl inte föra en seriös arbetsmarknadspolitisk diskussion med en elvaåring?

Ja, nu visade det sig att Daniels pappa hade ungefär samma uppfattning om det rimliga i att den som väntat länge skulle få hjälp först. Som när man väntar på barnavårdscentralen ungefär. Och i själva verket har vi hört tusentals repliker genom åren där vuxna människor kräver att staten ska ge dem jobb, att staten ska se till att de får jobb, som om det gällde utdelning av flytvästar i någon

räddningsaktion. I själva verket vet vi att oroväckande många, till synes vuxna, går omkring med felaktiga föreställningar om arbetslösheten som någonting som regeringen fixar bara den vill.

Ska man vara noga fanns det alltså skäl att diskutera. Men pressen teg och samtyckte. Gulligt-med-enkille-som-vill-hjälpa-sin-pappaperspektivet dominerade. Visst. Pressen speglar verkligheten, men bidrar också till att formulera verkligheten genom sitt val av bilder.

Oskulden och odjuret

I och med att killen hade fått så stor publicitet gjorde statsministern den riktiga bedömningen att han var tvungen att möta denne hjälte. Pressen frambringade alltså mötet. Pressen hade kanske rent av tänkt sig ungefär det här scenariot. Oskulden och odjuret, typ. Med si och så mycket tryck kan pressen få ut den de vill på arenan, i det här fallet den som bäst och mest auktoritativt skulle kunna tillrättaföra ett barn, och, i och för sig, beröva honom barnatron.

Men allt statsministern får ur sig är att "regeringen inte kan bestämma vilka personer som ska anställas hos

enskilda arbetsgivare." Hela den pedagogiska uppbyggnaden uteblir. Han går direkt på en sakkunskap vilande på statsfinansiella koder och begrepp fast sammanhangen inte kan vara självklara ens för vuxna demonstranter.

Utan rim och reson

Nämligen följande: att allt jobb inte bedrivs i statlig regi. Att vi har en del privata företag vid sidan av staten också. Att den som söker ett jobb i ett enskilt företag måste kunna tillföra ett värde som inte bara betalar lönen utan som därtill ökar på värdet av hela företaget. Att företag bara har råd att anställa folk som kan dra in pengar. Att det offentliga inte heller

har råd att anställa folk i största allmänhet, för att ge dem jobb. Att det alltså inte fanns någon rim och reson i Daniels tanke om ett opersonligt och automatiskt kösystem. Att jobb inte delas ut i tur och ordning, utan jobb är någonting man erövrar själv genom att vara bra och till och med bättre än andra som också tävlar om just det jobbet. Att det i Daniels pappas fall handlade om vad han hade att erbjuda på marknaden ifråga om kunskaper, kompetens, vilja, energi m m.

Därefter kunde statsministern ha kommit med sin slutreplik som klargör gränslinjen mellan en liberal och en socialistisk stat: att "regeringen inte kan bestämma vilka personer

som ska anställas hos enskilda arbetsgivare" och Daniel skulle ha lärt sig att alla pengar inte låg i samma påse, att vi har privat ägande och kanske till och med att friheten att bedriva enskild verksamhet brukar räknas till de omistliga rättigheterna.

Mjuka upp arbetsrätten

Därpå kunde statsministern ha tillagt någonting som han faktiskt kan bestämma över, nämligen: att regeringen kunde göra hindren för en arbetslös att hitta en arbetsgivare mindre höga genom att slopa skatten på vissa lågkvalificerade tjänstejobb, och genom att mjuka upp arbetsrätten. Exempelvis.

Men så blev det alltså inte.